

NEWSLETTER

JÚN/JÚL 2022

EDITORIÁL

26. júna sme si pripomenuli Medzinárodný deň boja proti drogám a nezákonnému obchodovaniu s nimi. Svet si ho každoročne pripomína protidrogovou kampaňou, ktorá je vedená Úradom OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC).

Témou informačnej kampane pre rok 2022 je "Addressing drug challenges in health and humanitarian crises" („Riešenie drogových problémov v zdravotných a humanitárnych krízach"). Kampaň má prispieť k porozumeniu svetového problému s drogami a posilniť väčšiu medzinárodnú spoluprácu v riešení jeho dopadov na zdravie a bezpečnosť. Naša organizácia sa pripája k tejto kampani nielen prevenčnými aktivitami, ale najmä inovatívnym poskytovaním bezplatných sociálnych a právnych služieb pre závislých a spoluzavislých so zachovaním anonymity našich klientov. Pestujme zdravé telo, v ktorom je zdravý duch.

NOVINKY

s. 2

o aktivitách našej organizácie v oblasti komunitnej práce a NSSDR na Ciglianskej ceste, aktuálnych projektoch a činnosti Centra OÁZA.

PRÁVNA PORADŇA

s. 4

na tému Náhrada trov konania.

NA TÉMU

s. 5 - 6

Prevenca užívania návykových látok v letnom období.

Nezisková organizácia SPOKOJNOSŤ – centrum sociálnych služieb, založená v roku 2007, je neverejným poskytovateľom sociálnych služieb na lokálnej, ale i regionálnej úrovni mesta Prievidza. Svoju činnosť zameriava na poskytovanie všeobecne prospešných sociálnych služieb. Poskytuje nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu, krízovú pomoc poskytnutú prostredníctvom telekomunikačných technológií, terénnu sociálnu službu krízovej intervencie, službu poskytovanú v komunitnom centre a ďalšie odborné činnosti v zmysle zákona. Kľúčové aktivity realizujeme najmä prostredníctvom Komunitného centra a Centra poradensko-sociálnych služieb a prevencie OÁZA.

Sídlo

Jesenského 449
Prievidza 97101

e-mail: spokojnost@ispokojnost.sk

telefón: +421 905 329 661

web: www.ispokojnost.sk

Komunitné centrum

Ciglianska cesta č.8
Prievidza 97101

e-mail: c.c@ispokojnost.sk

Centrum poradensko-sociálnych služieb a prevencie OÁZA

Bakalárska 2

Prievidza 97101

e-mail: poradca@ispokojnost.sk

NOVINKY

Asistencia raného vzdelávania

Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne detí z málo podnetného prostredia a podpora realizácie žien z marginalizovanej komunity v spoločnosti je našou dlhodobou prioritou.

Práve tieto ciele v sebe spája pôsobenie asistentiek raného vzdelávania priamo v rodine dieťaťa, v jeho prirodzenom prostredí. Zámerom je, aby dieťa v rozsahu svojich osobnostných predpokladov získalo v každom štádiu veku primeranú fyzickú (perceptuálno-motorickú), psychickú (kognitívnu) a sociálnu (sociálno-emocionálnu) samostatnosť. Náplň práce asistentiek raného vzdelávania korešponduje a ďalej rozvíja prirodzený status a danosti žien, konkrétne raná starostlivosť, vzdelávanie detí ako aj posilnenie a rozvoj rodičovských zručností. V súčasnosti prebieha vzdelávanie a supervízia asistentiek raného vzdelávania prostredníctvom mentorov na báze postupov a techník vychádzajúcich z vlastnej autorskej publikácie Šlabikár starostlivosti o dieťa – Pomôcka pre matky zo sociálne znevýhodneného prostredia.

V záujme občianskej participácie, dosiahnutia rovnosti príležitostí a inklúzie tým podporujeme uplatnenie sa žien zo znevýhodneného prostredia v spoločnosti a na trhu práce. Zvyšovaním zamestnanosti sa zlepšuje ekonomický status a kvalita života rodiny, komunita nachádza pozitívne vzory hodné nasledovania.

Všetkým asistentkám raného vzdelávania prajeme veľa pracovného entuziazmu a tešíme sa na úspešnú spoluprácu. Lebo spolu dokážeme viac.

Advocacy Workshop

V dňoch 13 – 16. júna 2022 sme participovali na Advocacy Workshop, ktorý bol realizovaný Nadáciou OSF Praha a Via Juris Bratislava v Kutnej Hore.

Hlavným cieľom stretnutia bolo posilniť advokačné kampane v organizáciách občianskej spoločnosti prostredníctvom individuálnych konzultácií a vzdelávania v zastúpení krajín V4, konkrétne Maďarska, Poľska, Česka a Slovenska.

Práve prostredníctvom advokačných stratégií dokážeme posúvať a transformovať systém na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni a riešiť tak základné príčiny a nie symptómy.

Vzdelávanie v oblasti podpory rozvoja rómskych komunít

V dňoch 3. - 4. júna 2022 sa náš tím zúčastnil dvojdnového sústredu pre organizácie, ktoré sa venujú okrem iného aj podpore rozvoja rómskych komunít pod záštitou Karpatskej nadácie v Rožňave v kultúrno - kreatívnom centre Kláštor.

Cieľom sústredu bolo prispieť k vzdelávaniu a rozvoju organizácií v rámci podpory rozvoja rómskych komunít v téme ranej starostlivosti a v budovaní reziliencie a udržateľnosti. Zámerom bolo tiež umožnenie zdieľania skúseností a sieťovanie medzi organizáciami, ktoré sa venujú ranej starostlivosti v marginalizovanej rómskej komunite. Pre rast organizácie pôsobiacej v treťom sektore je esenciálne vzdelávať sa, hľadať inovatívne a efektívne spôsoby práce, sieťovanie s významnými aktérmi a vytváranie partnerstiev.

Ďakujeme za pozvanie a podporu aktivít, ktoré majú potenciál pozitívne ovplyvňovať životy ľudí a meniť svet na lepšie miesto pre život.

NOVINKY

Memorandum o spolupráci s Centrom voľného času

V záujme zvyšovania kompetencií a zlepšovania života mladých ľudí v meste Prievidza, naša organizácia Spokojnosť – centrum sociálnych služieb, n.o. uzatvorila Memorandum o spolupráci s Centrom voľného času v Prievidzi v zastúpení štatutárnej zástupkyne našej organizácie, pani PhDr. Moniky Dessuet a riaditeľa Centra voľného času, pána PhDr. Dáriusa Štrbu.

Obsahovými bodmi Memoranda sú realizácia aktivít smerujúcich k zvyšovaniu kvality neformálneho vzdelávania mladých ľudí v meste Prievidza, k posilneniu postavenia mládeže, mladých ľudí zo sociálne znevýhodneného prostredia. Spolupráca zahŕňa aj vysoko aktuálny boj proti extrémizmu a radikalizácii mládeže.

Je dôležité, aby mládež verila v budúcnosť, mala kritické myslenie, využila príležitosti a bola schopná rozlišovať.

Tešíme sa na úspešnú spoluprácu založenú na hodnotách tolerancie, porozumenia a v najlepšom záujme detí a mladých ľudí.

Nízkoprahový klub pre mládež

V optike princípov sociálnej spravodlivosti pre mladých ľudí, a najmä tých s nedostatkom príležitostí, zo znevýhodnených prostredí alebo zo zraniteľných a marginalizovaných skupín, naša organizácia iniciovala vznik nízkoprahového klubu pre mládež ako súčasť systematickej práce s mládežou. Jeho vízia a strategické ciele vytvárajú platformu pre získanie vedomostí a kompetencií s predpokladom stať sa aktívnymi a angažovanými občanmi s pocitom európskej spolupatričnosti. Platforma má za cieľ vytvoriť jednotu mládeže na segregovanom sídlisku, vytvárať priestor pre nápady mladých ľudí, aktivizovať mladých ľudí, podporiť ich pri organizovaní vecí pre seba a iných a dokázať spolupracovať. Touto iniciatívou tiež upozorňujeme na štrukturálne, kultúrne a individuálne bariéry, ktoré znemožňujú mladým ľuďom participovať na verejnom dianí. Ich hlasy sú nevypočuté a stávajú sa neviditeľnými z pohľadu účasti na rozhodovacích procesoch.

V súlade s cieľmi Európskeho roka mládeže a Strategickým plánom práce s deťmi, mládežou a mladými dospelými so zreteľom na marginalizovanú rómsku komunitu na roky 2022 – 2027, touto platformou podporujeme účasť mládeže na demokratickom živote, jej spoločenskú a občiansku angažovanosť. Na báze princípov komplementarity a synergie, odrážajúc spoločenskú potrebu pri práci s mládežou sa aktivity nízkoprahového klubu zameriavajú na 5 oblastí: Výchova a nadobúdanie kľúčových kompetencií, Podpora rodičovstva a adaptácie detí, Zdravie a prevencia, Udržateľná a zelená budúcnosť, Inklúzia a participácia. Všetky aktivity sú realizované na dobrovoľnej báze v súlade so zásadami nízkoprahovosti. Považujeme za nevyhnutné venovať náležitú pozornosť mladým ľuďom, ich prepájaniu s majoritou a posilňovaniu ich postavenia v spoločnosti.

Toto podujatie bolo podporené z dotácií Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, ktoré administruje IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže.

Teambuilding

Pred začiatkom dovolenkového obdobia sa už tradične uskutočnil teambuilding a zároveň learning day tímu našej organizácie.

Pre pomáhajúce profesie a pracovníkov vykonávajúcich psychicky náročnú prácu je esenciálne mať dobré pracovné vzťahy, podporovať sa, vymieňať informácie, zdieľať skúsenosti. Práve vďaka kolegiálnym stretnutiam sa buduje zdravý a silný tímový duch, čo sa následne odráža na kvalite poskytovaných služieb.

Ďakujeme a tešíme sa na ďalšie pracovné a zároveň priateľské stretnutia.

Otázka: Rozhodnutím súdu som bola zaviazaná nahradiť trovy konania vo výške päťtisíc eur. Rada by som sa voči predmetnému rozhodnutiu odvolala, akými dôvodmi mám argumentovať?

V zmysle § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v platnom znení: „Výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.“

Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok a od zásady zodpovednosti za zavinenie. Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania, respektíve nemusí zaviazat stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane.

Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa ustanovenia § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, ktorými sú dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax. To však neznamená, že tým vytvára priestor na nekontrolovanú voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry nemožno ustanovenie § 257 považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie, ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov.

K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú, a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania, ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu.

K aplikácii ustanovenia § 257 dochádza aj z aspektov sociálnych. Okolnosti hodné osobitného zreteľa sa v takýchto prípadoch môžu vyskytnúť v akomkoľvek sporovom konaní. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery všetkých strán sporu (teda nielen tej strany, ktorú by podľa všeobecných ustanovení zaťažovala povinnosť nahradiť trovy konania, ale aj tej strany, ktorej majetková sféra by bola výnimočným nepriznaním náhrady trov dotknutá) a všima si aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní.

Dôvodom spočívajúcim v pomeroch strán je napríklad skutočnosť, že sa strana, ktorá nemala úspech vo veci, ocitne v takej závažnej sociálnej alebo majetkovej situácii, ktorá predstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa. Je však nutné prihliadnuť aj na pomery druhej strany sporu. Iba konštatovanie, že rozhodnutie o výnimočnom nepriznaní práva na náhradu trov konania nezasiahne nepriaznivo do majetkovej sféry úspešnej strany, bez toho, aby sa súd majetkovou sférou tejto strany akokoľvek zaoberal, je neprípustné a takýchto postup možno z hľadiska súdu hodnotiť ako svojvoľný. Pokiaľ ide o postoj strán v konaní, tu súd prihliada najmä na to, ako si strany plnili svoje procesné povinnosti.

Keďže je akceptovateľné nazeranie na použitie ustanovenia § 257 CSP z pohľadu úspešnej strany, slúži toto ustanovenie na riešenie situácie, v ktorej je nespravodlivé, aby ten, kto dôvodne bránil svoje porušené alebo ohrozené práva alebo právom chránené záujmy, dostal náhradu trov, ktoré pri tejto činnosti účelne vynaložil.

Ustanovenie § 257 CSP neslúži na zmierňovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami. Použitie ustanovenia § 257 CSP neodôvodňuje ani fakt, že strana nie je solventná, alebo že zárobková a majetková situácia strany, ktorá v spore zvíťazila, je lepšia ako u jej protistrany. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda, inými slovami, na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok.

Dôvody hodné osobitného zreteľa možno zhrnúť nasledovne:

- neprimeraná tvrdosť,
- podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu,
- povaha a okolnosti sporu,
- zložitosť doposiaľ neriešenej právnej problematiky,
- zložitosť prípadov výkladu medzinárodnej zmluvy,
- osobné pomery strany sporu,
- nízky príjem.

ZDROJ: freepik.com

NA TÉMU

Prevenca užívania návykových látok v letnom období

Mgr. et Mgr. Lenka Besedová
Misijná a charitatívna pracovníčka
Spokojnosť – centrum sociálnych služieb, n.o.

Obdobie letných prázdnin je pre deti ako aj mladých dospelých ľudí z pohľadu závislostí rizikové. Tento fakt môže byť podľa odborníkov spojený s väčším množstvom voľného a nevyužitého času bez dozoru, ako aj spoločenskými aktivitami vrátane tanečných festivalov a podujatí, ktoré zvyšujú expozíciu drogám. Právo leto sa u tejto časti populácie spája s rekreačným užívaním alkoholu alebo drog. Je to tiež sezóna dozrievania outdoorovej marihuany a drogy sú široko dostupné. Podľa výskumu, ktorý bol realizovaný v období rokov 2011 - 2017 pod záštitou Univerzity New York a Kolumbia sa zistilo, že experimentovanie a zoznámenie sa s každým druhom drogy bolo výrazne pravdepodobnejšie v lete ako v iných mesiacoch rovnako ako výskyt akútnej intoxikácie. Taktiež v prípade, že dieťa alebo mladí dospelí ľudia začnú užívať návykové látky už počas školského roka, počas letných prázdnin môže stúpať frekvencia a intenzita užívania drog.

Alarmujúce fakty

Svetová správa o drogách z roku 2022, ktorú každoročne vydáva Úrad OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC) uvádza, že v roku 2020 užívalo drogy približne 284 miliónov ľudí vo veku 15 - 64 rokov. Z dlhodobého hľadiska vyplýva, že ide o 26 percentný nárast v porovnaní s predchádzajúcim desaťročím. Užívanie drog má nielen všeobecne známe zdravotné, sociálne a trestno-právne nepriaznivé následky, ale nelegálne trhy s drogami môžu mať podľa Svetovej správy o drogách z roku 2022 vplyv na životné prostredie na miestnej, komunitnej alebo individuálnej úrovni. Medzi kľúčové zistenia patrí, že uhlíková stopa 1 kilogramu kokaínu je 30-krát väčšia ako stopa kakaových bôbov. Medzi ďalšie environmentálne vplyvy patrí značné odlesňovanie a vznikajúci odpad, ktorý môže priamo ovplyvniť pôdu, vodu a vzduch a nepriamo organizmy, zvieratá a potravinový reťazec.

Podľa Národného centra zdravotníckych informácií v roku 2020 na Slovensku podstúpilo liečbu pre užívanie drog 2 927 osôb, čo predstavuje 53,6 osôb na 100 000 obyvateľov. Z hľadiska veku liečených užívateľov drog boli najpočetnejšími skupinami mladí dospelí vo veku 30 - 39 rokov (1 044 osôb) a 20 - 29 rokov (984 osôb). Počet liečených vo vekovej skupine 0 - 19 rokov v tomto dlhodobom horizonte mierne klesá a klesajúci trend naznačuje aj vývoj po roku 2017 vo vekovej skupine 20 - 29 rokov. Podľa údajov z roku 2021 boli alkohol alebo návyková látka tiež prítomné pri 44,9 % samovražedných pokusoch mužov, u žien sa preukázal alkohol alebo návyková látka pri 32,1 % samovražedných pokusov.

Faktory užívania návykových látok v letnom období

- ❖ **VOĽNÝ ČAS** – Deti a mladí dospelí majú počas leta viac voľného času a menej dozoru.
- ❖ **SPOLOČENSKÝ TLAK** – Trávenie času s kamarátmi a nové sociálne kontakty zvyšujú riziko stretnutia s ľuďmi, ktorí užívajú drogy alebo pijú alkohol. S touto skutočnosťou môže byť spojený tlak na experimentovanie s cieľom „zapadnúť“.
- ❖ **PODUJATIA A DOSTUPNOSŤ** – Pre letné obdobie sú typické festivaly a koncerty, s ktorými môže byť spojená ľahšia dostupnosť návykových látok. Mladí ľudia tak môžu podľahnúť pokušeniu experimentovania a novej skúsenosti.

Mladí ľudia užívajú viac drog ako dospelí.

Miera užívania drog je vyššia v porovnaní s minulými generáciami.

ZDROJ: UNODC, Svetová správa o drogách 2022

NA TÉMU

Prevenca užívania návykových látok

Rodičia môžu svojím prístupom riziko začatia užívania návykových látok počas letného obdobia u dieťaťa výrazne minimalizovať. Prevencia zo strany rodiny a školských inštitúcií by však mala byť výraznejšia už na konci jarneho obdobia.

- ❖ **ZAÚJÍMAJTE SA** - Vždy, keď je to možné, uistite sa, že vy alebo iná dospelá zodpovedná osoba je prítomná alebo má dohľad nad letnými aktivitami detí. Odporúčame zabezpečiť dieťaťu celodenný, štruktúrovaný, pozitívny program.
- ❖ **MONITORUJTE** - V prípade, že nemôžete byť fyzicky prítomní, majte vedomosť kde a s kým vaše deti trávajú voľný čas. Nebojte sa dieťaťu zatelefonovať, napísať správu alebo si za tým účelom zdieľať informácie s ostatnými rodičmi.
- ❖ **STANOVTE OČAKÁVANIA** – Rozprávajte sa s deťmi o pravidlách a vašich očakávaniach ohľadom správania a hovorte deťom o následkoch užívania návykových látok. Nájdite si tiež čas na večerný rozhovor s dieťaťom o tom, aký malo deň a čo zažilo.
- ❖ **BUĎTE VZOROM** – Zamerajte sa na odstránenie rizikových činiteľov v rodine. Dospelí by nemali konzumovať tabak, alkohol a iné návykové látky. Vhodné je tiež redukovať hádky medzi rodičmi a vytvárať harmonické rodinné prostredie pre zdravý vývoj detí.
- ❖ **VŠÍMAJTE SI** – Všímajte si dlhšie zmeny v správaní dieťaťa, napríklad stratu záujmov, fajčenie, pitie, agresivitu, uzavretosť, klamanie, neskoré príchody domov, zmeny nálad dieťaťa, zhoršený prospech v škole, únavu, podozrivé predmety a neznámu spoločnosť na sociálnych sieťach či v realite.

Závislosť vzniká postupne, je to proces, nie stav. Závislý stráca vnútornú slobodu a možnosť voľby. Prevencia je esenciálna. Snažme sa k mladému človeku, a to aj v rámci prevencie, pristupovať so snahou o otvorenú a rovnocennú diskusiu, na princípe empatie a rešpektu s cieľom porozumieť jeho vnútornému svetu. Na závislosť je v mnohých prípadoch naviadaná spoluzávislosť, ktorá môže viesť k cyklicky opakujúcemu sa javu a vplývať na život celej rodiny.

Nemôžeme sa vrátiť späť a zmeniť začiatok, ale môžeme začať tam, kde sme teraz a zmeniť koniec.

ZDROJ: freepik.com

Zdroje: GATEWAY FOUNDATION
NCZI /Národné centrum zdravotníckych informácií/
NIDA /National Institute on Drug Abuse, USA/
TASR /Tlačová agentúra Slovenskej republiky/
UNODC /Úrad OSN pre drogy a kriminalitu/